

SZAKPOLITIKAI JAVASLAT - 2021 No.8

HOGYAN ÉRJÜK EL A KLÍMA- SEMLEGESSÉGET?

Az Egyensúly Intézet javaslatai az új magyar 2030-as klímacélról



**Egyensúly
Intézet**

Magyarország jövő időben ▶▶

— Egyensúly Intézet

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	4
1. Mi a probléma?	7
2. Milyen legyen az új 2030-as magyar klímacél?	8
3. Az Egyensúly Intézet javaslatai az új magyar 2030-as klímacélról	10

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

01

Az EU és annak tagjaként Magyarország legfontosabb hosszú távú célja a teljes klímasemlegesség elérése 2050-re. Ezt szem előtt tartva fogadta el a magyar Országgyűlés 2020-ban a klímavédelemről szóló törvényt: eszerint 2030-ra hazánk 40%-kal fogja csökkenteni a kibocsátásait az 1990-es szinthez képest, 2050-re pedig eléri a teljes klímasemlegességet.

02

Ez a vállalás azonban azzal járna, hogy a feltétlenül szükséges kibocsátáscsökkentés túl nagy hányadát hagyná a 2030-at követő időszakra. Vagyis az addig megspórolt erőfeszítéseket később erőltetett ütemben, még nagyobb erőfeszítések és társadalmi költségek árán kell majd pótolnunk. A lassúság emellett kihagyott lehetőséget is jelent, amennyiben nem teszi lehetővé, hogy a most zajló zöld forradalomban mások előtt szerezhessünk erős

pozíciókat a jövő klímasemleges világgazdasági rendszerében. Magyarországnak ezért elemi érdeke saját átállásának felgyorsítása, egyrészt az arányosabb tehereloszlás, másrészt versenyképességünk növelése érdekében.

03

Új, szigorúbb, egyúttal realista klímacélra van szükségünk 2030-ra, amely az erőfeszítések egyenletesebb elosztása mellett a szigorodó EU-s célokhoz való igazodást is lehetővé teszi. Ennek az újratervezésnek ugyanakkor csak akkor van értelme, ha az új célok elérését biztosító intézményi garanciákat is ki tudjuk alakítani.

04

A következő három évtizedre szóló kibocsátáscsökkentési pályánk háromféle lehet: 1. orrnehéz (az erőfeszítések nagyobb része a következő három évtized első felére esik); 2. egyenletes (a következő harminc

évben egyenletesen csökkentjük a kibocsátásainkat); 3. farnehéz (a kibocsátás csökkentés zöme a 2030 utáni időszakra esik). Jelenlegi pályánk egyértelműen a 3. kategóriába sorolható. Az új magyar klímacélnak egyszerre kell ambiciózusabbnak és realistábbnak lennie: a tervezéskor figyelembe kell venni, hogy az optimális pálya ágazatonként eltérhet a technológiai lehetőségek és a kiinduló adottságok függvényében. Ez alapján három új lehetséges 2030-as klímacélt javasolunk Magyarország számára: 1. minimális célkitűzés (2030-ra nettó mínusz 45%); 2. fokozatos célkitűzés (2030-ra nettó mínusz 55%) 3. ambiciózus célkitűzés (2030-ra nettó mínusz 60%).

05

A minimális célkitűzés fő problémája, hogy túl sok terhet hagy 2030 utánra. A fokozatos és az ambiciózus pálya egyaránt jelenlegi EU-s vállalásaink túlteljesítését jelentené, de mindkét pálya arányosabb, vagyis a magyar érdekeket hatékonyabban szolgáló lenne egy farnehéz pályánál.

Az új magyar 2030-as klímacélnak ezért mindenképpen ambiciózusabbnak kell lennie a jelenleginél, de a három lehetséges pálya közötti választás nemcsak szakmai, hanem politikai kérdés is: a technológiai lehetőségek mellett nagyban függ attól is, hogy sikerül-e kellő társadalmi támogatottságot létrehozni a merészebb kibocsátáscsökkentési vállalások mögé.

06

A magyarországi kibocsátások harmadát kitevő épületszektorban várnak ránk a legsürgetőbb feladatok. Itt évtizedeken át rengeteg új beruházásra lesz szükség, de elsősorban a már meglévő épületállományba lesz érdemes invesztálni, hiszen annak nagy része még 2050-ben is állni fog. A kibocsátások csökkentését a véges építőipari kapacitások miatt is érdemes egyenletesen elosztani. Ezért az épületek esetében biztosan indokolt az orrnehéz pálya: minél hamarabb és minél nagyobb lendülettel kell belefogni az épületfelújításokba.

07

Már 2030 előtt el kell kezdeni a nehezen dekarbonizálható szektorok, így a közlekedés, a mezőgazdaság vagy az ipar szerkezetátalakítását – még akkor is, ha esetleg a rendelkezésre álló technológiák egyelőre nem elég kiforrottak. Ellenkező esetben túlzottan nagy teher jutna az épület-, illetve az energiaszektorra. Az is látszik, hogy a közlekedési, az épület- és az energiaszektorban is jóval több megújulóenergia-forrásra lesz szükségünk. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a továbbiakban is lemondjunk a szélenergiában rejlő lehetőségekről. A szén-dioxid-nyelők terén a legfontosabb feladat az erdőterületek növelésének újraindítása, illetve felgyorsítása.

08

Bármelyik pályát választjuk, a magyar klímatorvény kizárólag akkor válhat alkalmassá a benne foglalt célok elérésére, ha a merészebb vállalásokat a következő garanciális elemekkel egészítjük ki: 1. karbonköltségvetés; 2. jogszabályban elfogadott részletes stratégia a 2030-as cél elérésére; 3. jogszabályban rögzített éves országgyűlési jelentési és értékelési ciklus, illetve intézkedési terv az esetleges lemaradás kezelésére; 4. független szakértőkből álló, közjogi státussal és jogkörökkel rendelkező klímatanács az előrehaladás értékelésére, előrejelzések készítésére, a társadalmi párbeszéd megszervezésére és újabb klímavédelmi javaslatok megfogalmazására; 5. irányadó kibocsátási célkitűzés 2040-re; 6. hatékony és valós társadalmi egyeztetési, illetve érdekegyeztetési rendszer kialakítása.

.....

A témához kapcsolódó részletes háttér-tanulmányunk elérhető az Egyensúly Intézet honlapján:

www.egyensulyintezet.hu

1. MI A PROBLÉMA?

Magyarország is része az Európai Unió és a világ előtt álló egyik legfontosabb erőfeszítésnek, a közös klímaküzdelemnek. Mint ismeretes, e téren **az EU legfontosabb hosszú távú célkitűzése a klímasemlegesség elérése 2050-re.**

Ezt szem előtt tartva fogadta el a magyar Országgyűlés 2020. június 3-án **a klímavédelemről szóló törvényt, amely szerint**

01 „Magyarország a 2050. évre eléri a teljes klímasemlegességet ;”

02 „Magyarország az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 40%-kal csökkenti 2030-ig az 1990. évhez képest.”

Ez a vállalás egyrészt nem kellően ambiciózus, másrészt nem biztosítja a magyar klímacél tényleges megvalósulását. Ha 2050-re szeretnénk elérni a teljes klímasemlegességet, a jelenlegi vállalásaink alapján **a szükséges csökkentések túl nagy részét hagynánk 2030 utánra.** Emellett ráadásul a közeljövőben várható, szigorúbb uniós követelményeket sem fogjuk teljesíteni. Ez két okból is hátrányba hozna bennünket:

1. A nem kellően határozott célkitűzés aránytalanul nagy terhet ró ránk a 2030 után következő két évtizedben. Vagyis a ma megspórolt erőfeszítéseket később erőltetett ütemben, még nagyobb áldozatok árán kell majd pótolnunk.

2. A lassúság kihagyott lehetőség: a dekarbonizáció és a zöld gazdaságra való átállás olyan alapvető jelentőségű gazdasági-technológiai fordulat, amelyhez csak az ipari forradalom vagy a digitalizáció mérhető. **A folyamatnak azok lesznek a nyertesei, akik mások előtt tudnak erős pozíciókat szerezni a zöldebb jövőben** – akik viszont követésre rendezkednek be, szükségszerűen lemaradnak, és könnyen a vesztesek között találhatják magukat.

Magyarországnak ezért közép- és hosszú távon is elemi érdeke saját átállásának felgyorsítása, úgy az arányos tehereloszlás, mint versenyképessége növelése szempontjából. Az alábbiakban arra teszünk javaslatokat, **hogy milyen elvek alapján és hogyan állapíthatunk meg új, szigorúbb és egyúttal realistább klímacélt 2030-ra.**

A dekarbonizáció és a zöld gazdaságra való átállás olyan alapvető jelentőségű gazdasági-technológiai fordulat, amelyhez csak az ipari forradalom vagy a digitalizáció mérhető.

2. MILYEN LEGYEN AZ ÚJ 2030-AS MAGYAR KLÍMACÉL?

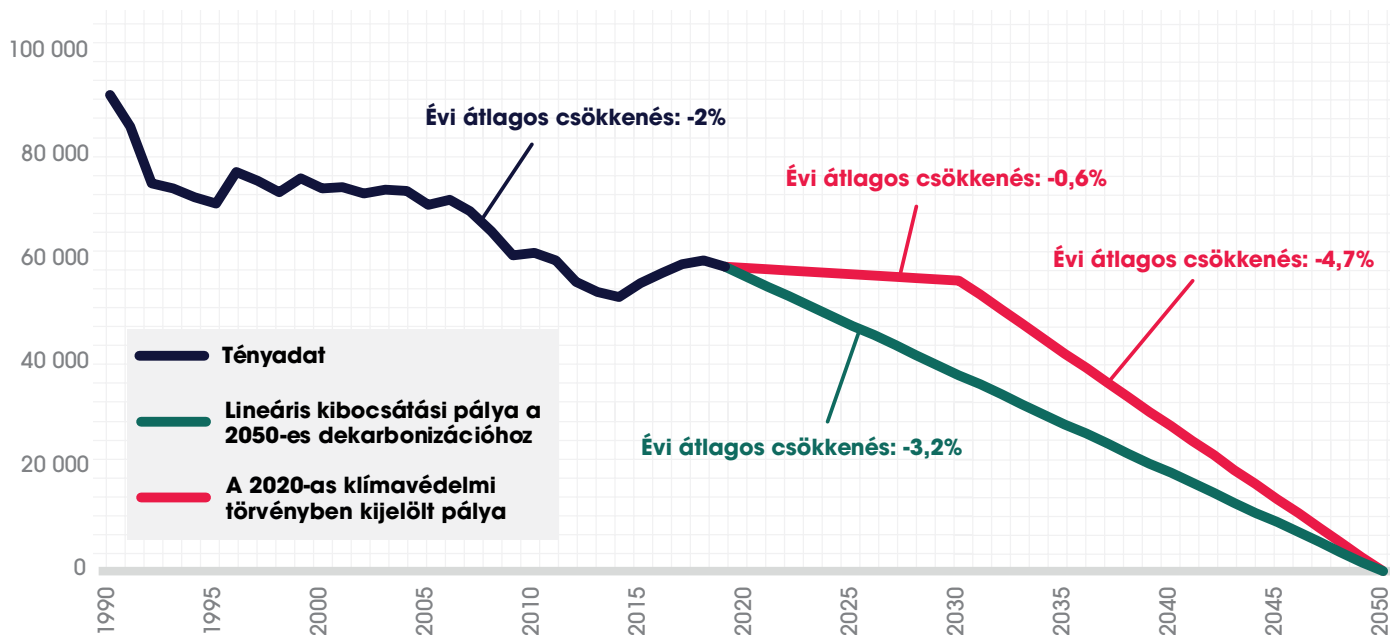
A **jelenlegi 2030-as klímacél**, vagyis a bruttó 40%-os¹ kibocsátáscsökkentés azért **elégtelen**, mert:

▶ már 2019-ben is mínusz bruttó 32%, nettó 36% volt, ráadásul a hazai kibocsátások 6,5%-áért felelős Mátrai Erőmű küszöbönálló leállításával a cél nagy részét önmagában is teljesíteni fogja

▶ **túl kevéssel járul hozzá a 2050-es hazai klímasemlegesség eléréséhez**, ami az átállással járó gazdasági és társadalmi terhek súlyosan aránytalan megoszlását vetíti előre. Ha 2030-ra csupán mínusz 40%-ot tervezünk elérni, akkor az **előttünk álló évtizedben évente átlagosan alig több mint 0,5%-kal kell csökkentenünk a kibocsátásainkat**, de a 2030 utáni két évtizedben az éves csökkentés ütemének évi közel 5%-osnak kellene lennie

▶ a megfelelő intézményrendszer és ellenőrző mechanizmusok megjelölése híján a **klímatorvény sem a végrehajtásra, sem az ellenőrzésre nem ad garanciákat**

Ha 2030-ra csupán mínusz 40%-ot tervezünk elérni, akkor az előttünk álló évtizedben évente átlagosan alig több mint 0,5%-kal kell csökkentenünk a kibocsátásainkat, de a 2030 utáni két évtizedben az éves csökkentés ütemének évi közel 5%-osnak kellene lennie.



1. ábra: A 2020-ban elfogadott nemzeti klímacél kibocsátáscsökkentési pályája (Gg CO₂eq)

¹ A klímapolitikában „nettó” célokról beszélünk, amikor a nyelők (erdők/mezők) által elnyelt üvegházgázokat is beleszámítjuk a célba (azaz levonjuk ezeket a teljes kibocsátásból), és „bruttó” célokról beszélünk, amikor csak a kibocsátott üvegházgázok mennyiségét vesszük figyelembe. Ha külön nem jelezzük, akkor az országosan érvényes célkitűzések mindig nettóban vannak kifejezve.

Ha túl sok tennivalót hagyunk 2030 utánra, akkor a sietség, illetve a radikális változások, a kvázi „klíma-hadigazdaságra áttérés” önmagában is jelentős társadalmi költséget jelent majd, ami egyszerre fenyegeti a klímasemlegesség elérését és a politikai stabilitást.

A következő három évtizedre szóló kibocsátáscsökkentési pályánk háromféle lehet:

01 ORRNEHÉZ PÁLYA

(az erőfeszítések nagyobb része a következő három évtized első felére esik)

02 EGYENLETES PÁLYA

(a következő harminc évben egyenletesen csökkentjük a kibocsátásainkat)

03 FARNEHÉZ PÁLYA

(a kibocsátáscsökkentés zöme a 2030 utáni időszakra esik)

Jelenlegi pályánk a 3. kategóriába sorolható, ezzel szemben az új magyar klímacélnak egyszerre kell ambiciózusabbnak és realistábbnak lennie. A tervezéskor figyelembe kell venni, hogy az optimális pálya ágazatonként eltérhet a technológiai lehetőségek és a kiinduló adottságok függvényében. **A fő cél az, hogy a ma kényelméért cserébe ne terheljük túl az országot elviselhetetlen mértékben 2030 után.**

Az új kibocsátáscsökkentési pálya három tényezőtől függ:

01 A politikai akarattól

02 A technológiai kilátásoktól

03 A hazai gazdasági viszonyok és feltételek alakulásától

A politikai akarat előrejelzése lehetetlen, ám a **minél szélesebb konszenzus elérésének alapelvnek kell lennie**: csak úgy biztosíthatjuk az elviselhető átállást, ha a klímaküzdelem alapcélkitűzései nem képezik a napi politikai csatározások tárgyát.

3. AZ EGYENSÚLY INTÉZET JAVASLATAI AZ ÚJ MAGYAR 2030-AS KLÍMACÉLÉRŐL

A 2030-as célkitűzés megállapítása alapvetően politikai kérdés. Elsősorban attól függ, mekkora politikai támogatottsága van annak, hogy azonnal erőteljes kibocsátáscsökkentésbe fogjunk, ahelyett, hogy ezt későbbre halasztanánk.

A politikai döntéshez azonban emellett stratégiai kalkulációra is szükség van, illetve a közép- és hosszú távon várható gazdasági költségek, valamint energetikai fejlemények vizsgálatára.

I 3.1. 2030-RA -40% HELYETT -45 ÉS -60% KÖZÖTTI KIBOCSÁTÁSCSÖKKENTÉSI CÉLT!

A biztosabb kibocsátáscsökkentési pálya és az egyenletesebb tehermegoszlás érdekében három, különböző ambíciószintű új klímacél közül érdemes választani:

pályát ír le. Politikai szempontból kockázatosabb, ám a klímasemlegesség elérése és a terhek időben egyenletes elosztása szempontjából a legkívánatosabb célkitűzés.

01 MINIMÁLIS CÉLKITÜZÉS

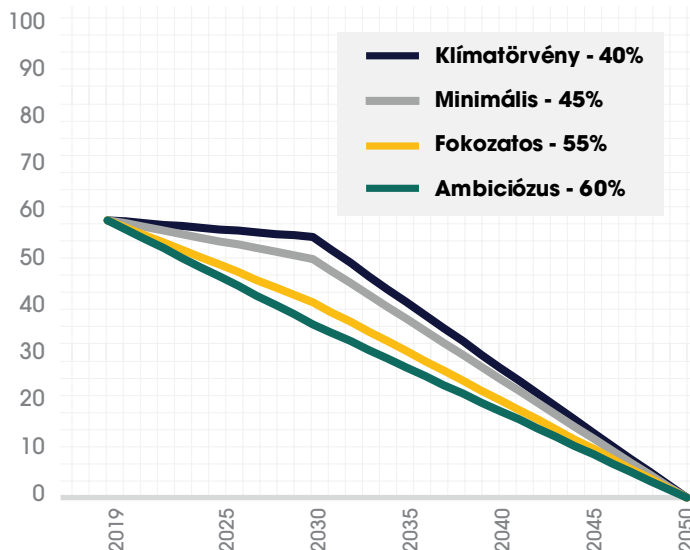
(2030-ra nettó mínusz 45%): ez a pálya még mindig túl sok terhet hagyva 2030 utánra, de a jelenlegi 40%-hoz képest alacsonyabb ráfordítással is csökkentene a következő nemzedékre nehezedő nyomáson.

02 FOKOZATOS CÉLKITÜZÉS

(2030-ra nettó mínusz 55%): ez a pálya közelebb áll az egyenletes csökkentési pályához, bár annál némileg lassabb csökkentéseket jelent, azaz enyhén farnehéz. Politikai kommunikációs szempontból ugyanakkor ez tűnik a leginkább előnyösnek, hiszen az EU egésze is 55%-os célkitűzést tett.

03 AMBICIÓZUS CÉLKITÜZÉS

(2030-ra nettó mínusz 60%): ez a forgatókönyv jóval ambiciózusabb, de még mindig csak enyhén orrnehéz



2. ábra: Kibocsátáscsökkentési lehetőségek Magyarországon

I 3.2. 5+1 BEAVATKOZÁSI TERÜLET

Összesen 5+1 fő területen gyorsíthatjuk fel a kibocsátáscsökkentés ütemét: az energiatermelésben, az épületszektorban, a közlekedésben, a hulladékgazdálkodásban, a mezőgazdaságban, illetve a szén-dioxid-nyelők kapacitásának növelésével.

3.2.1. 2030-RA NÖVELJÜK 3,5-RŐL 100 KILOWATT/KM²-RE A MAGYAR SZÉLERŐMŰ-KAPACITÁST!

A napenergiával ellentétben a **szélerergia ma Magyarországon nem támogatott termelési forma**, sőt az új erőművekre vonatkozó védőtávolság-szabályok gyakorlatilag lehetetlenné teszik új erőművek építését. Nem véletlen, hogy Magyarországon most egy négyzetkilométerre 3,5 kW-nyi szélerőmű-kapacitás jut, míg Németországban például 150 kW.

2030-ra növeljük 100 kW/km²-es szintre a szélerőmű-kapacitásunkat! Ez hozzávetőlegesen 10 000 MW-nyi kapacitást jelentene; ez még mindig jócskán elmaradna a németországi szinttől, de az akkora várható 6500 kW/km²-es napenergia-kapacitásunkat már jóval meghaladná.

3.2.2. ÉVENTE LEGALÁBB 100 EZER LAKÁSON HAJTSUNK VÉGRE MÉLYFELÚJÍTÁST!

A kibocsátások csökkentése szempontjából az **épületszektor az egyik legsürgősebb beavatkozást igénylő terület**. Az épületek magas száma miatt igencsak sietnünk kell, ha 2050-re mindet karbonsemlegessé szeretnénk tenni: **2030-ra várhatóan 3,5 millió lakás lesz Magyarországon, amelyek közül 3 millió már ma is áll – ezeket 2050-ig mind fel kell újítani**. Az épületek energiahatékonysági, illetve megújuló energiás fejlesztése ráadásul nemcsak a szűken vett épületszektorban, hanem az energiatermelésben is csökkentené a kibocsátásokat.

A kibocsátások csökkentése szempontjából az épületszektor az egyik legsürgősebb beavatkozást igénylő terület.

Ma évente a teljes épületállomány mindössze 1%-át újítják fel, de még nagyobb probléma, hogy alig történnek **mélyfelújítások**, azaz olyan beruházások, amelyek során az épület teljesen vagy majdnem teljesen megszabadul a szén-dioxid-kibocsátásoktól.

A **2050-es karbonsemlegességhez a jelenlegi 4–5 ezer helyett évente több mint 100 ezer lakáson kell mélyfelújítást elvégezni**.

3.2.3. 2030-IG A MEGLÉVŐ ÉPÜLETÁLLOMÁNY 30%-A ESSEN ÁT MÉLYFELÚJÍTÁSON!

A **2021-ben elfogadott Hosszú Távú Felújítási Stratégia**, farnehéz pályát vázol fel, amelyen a mélyfelújítások üteme csak 2030-ra éri el az évi 3%-ot.

Az évi 100 ezres cél ezzel szemben azt jelenti, hogy a **2030-as lakásfelújítási célkitűzést is legalább 30%-ra kell emelni**.

3.2.4. AZ EU-N BELÜL TÁMOGASSUK EGY IGAZSÁGOS KARBONADÓ BEVEZETÉSÉT!

Ha 2030-ig megfelelő mértékben szeretnénk csökkenteni a közlekedési kibocsátásokat, ahhoz önmagában a közlekedés elektromos átállásának ösztönzése nem lesz elegendő; a

gépjárműforgalom volumenét mérséklő intézkedésekre is szükség lesz.

A magas kibocsátású közlekedési megoldások környezetbarátabb alternatíváinak (az alacsonyabb fogyasztású autóknak, a tömegközlekedésnek vagy a kerékpárhasználatnak) az ösztönzésére az egyik legkézenfekvőbb és egyre szélesebb politikai konszenzusnak örvendő megoldás a **karbonadó bevezetése**.

Magyarországnak is támogatnia kell a karbonadó bevezetését a EU-n belül. Ezáltal az évi 13 ezer magyar halálát okozó városi légszennyezés is érdemben csökkenthető lenne, ráadásul a karbonadó egyes becslések szerint összességében évi 1000 milliárdos nagyságrendű plusz bevételt jelentene a költségvetésnek.

Ugyanakkor **csak olyan klímaadó lehet elfogadható és fenntartható, amelynek fő vesztesei nem az általában elavult, magas fogyasztású gépjárműveket használó legszegényebbek lesznek.** Ezért a magyar államnak gondoskodnia kell megfelelő kompenzációról vagy célzott szociálpolitikai beavatkozásról, hogy az átállás árát ne a szegényekkel fiztessük meg.

Csak olyan klímaadó lehet elfogadható és fenntartható, amelynek fő vesztesei nem az általában elavult, magas fogyasztású gépjárműveket használó legszegényebbek lesznek.

3.2.5. A BELVÁROSI AUTÓHASZNÁLAT ÉS PARKOLÁS ELLENÖSZTÖNZÉSÉVEL CSÖKKENTSÜK A KÖZLEKEDÉS KIBOCSÁTÁSAIT!

A nem feltétlenül szükséges autóhasználat visszaszorításának további eszköze, ha a legszennyezettebb

területeken, elsősorban a nagyvárosok lakott területein vezetünk be korlátozásokat.

Számos nyugat-európai nagyvároshoz hasonlóan **Magyarországon is jelöljük ki „tiszta zónákat”,** vagyis olyan védett belvárosi körzeteket, ahová a legszennyezőbb autók nem vagy csak magas díjak ellenében hajthatnak be!

Differenciáljuk fenntarthatósági szempontok alapján a parkolási díjakat! Több európai nagyvárosban (például Madridban és Londonban) bevett módszer, hogy a könnyebb, kisebb, kevésbé szennyező autók esetében a parkolásért jóval kevesebbet kell fizetni, mint a nagy, illetve erősen szennyező autókéban.

3.2.6. 2030-RA NÖVELJÜK 55%-RA AZ ÚJRAHASZNOSÍTÁSI ARÁNYT A TELEPÜLÉSI HULLADÉK KEZELÉSÉBEN!

A szilárd hulladék kezelése felelős a hulladékgazdálkodás összkibocsátásának legnagyobb részéért. Szerencsére ebben az ágazatban 2009-hez képest 17%-os csökkenést könyvelhetünk el, ami elsősorban a fejlődő hulladékgazdálkodásnak köszönhető: kevesebb hulladékot raknak le, és a zöldhulladék, illetve a papír elkülönített gyűjtésével a szerves hulladék aránya is csökkent.

A hulladékgazdálkodás terén az EU hulladékgazdálkodási célkitűzéseinek teljesítésével tovább lehetne csökkenteni a szektor kibocsátásait. Ezen belül a legfontosabb a **települési hulladék esetében az 55%-os újrahasznosítási és újrafeldolgozási arány elérése 2030-ra,** valamint a biohulladék elkülönített gyűjtése 2024-től.

3.2.7. SZÜNTESSÜK MEG A HÚSMARHATARTÁSRA ADOTT ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKAT!

A mezőgazdasági kibocsátások 2009 óta 30%-kal lettek magasabbak. A növekedés alapvetően a fokozódó mértékű műtrágyahasználatnak, illetve a szarvasmarha-tenyésztés terjedésének tudható be. Bár a mezőgazdaságot általában a nehezebben dekarbonizálható szektorok közé szokás

sorolni, ahol a valódi áttörés 2030 utánra várható, már ebben az évtizedben is van lehetőségünk a kibocsátások jelentős csökkentésére.

Mindenekelőtt meg kell szüntetni a húsmarhatartásra adott állami támogatásokat, hogy ezáltal is visszafogjuk az elmúlt évek állománybővülésével együtt járó, jelentős mértékű ammónia-kibocsátás-növekedést.

3.2.8. SZIGORÍTUK A MŰTRÁGYAHASZNÁLATRA VONATKOZÓ SZABÁLYOKAT!

Az EU előrejelzései szerint a különféle, a trágyahasználattal kapcsolatos intézkedések – például a hatékonyság növelése vagy a magasabb szerves trágya-használati követelmények – nyomán 2030-ra 20%-kal csökken majd a műtrágyahasználat.

Ennek megfelelően Magyarországon is az ammóniaalapú és ezért a mezőgazdasági kibocsátásokhoz nagyban hozzájáruló műtrágyahasználatra vonatkozó szabályok szigorításával, sőt akár a műtrágyaárak emelésével kell ösztönözni a kibocsátáscsökkentést.

3.2.9. ÉVENTE 1 MILLIÓ TONNÁVAL NÖVELJÜK A SZÉN-DIOXID-NYELŐ KAPACITÁST!

A legfontosabb szén-dioxid-nyelők közé tartoznak az erdők, a vizes élőhelyek és lakott területek, amelyek maguk is kibocsátanak, illetve a szántók, amelyek egyaránt lehetnek nyelők és kibocsátók is. A 2021-es Nemzeti Tiszta Fejlődési

Stratégia azzal számol, hogy az ország nyelési kapacitásai 2030-ig körülbelül 1–1,5 millió tonnával fognak csökkenni.

Az általunk vizsgált célkitűzések eléréséhez ehelyett a nyelési kapacitás évi 1 millió tonnás növelésére lesz szükség – ennek megfelelően kell módosítanunk a vonatkozó stratégiánkat is.

3.2.10. ÉVENTE 2,5%-KAL NÖVELJÜK AZ ERDŐINK TERÜLETÉT!

A szén-dioxid-nyelő kapacitások megfelelő mértékű bővítéséhez a legfontosabb eszközünk az erdőterületeink radikális mértékű növelése. A mai mintegy 1%-os cél helyett évente 2,5%-kal bővítsük az erdőink területét!

Az országban bőségesen akad erdőtelepítésre alkalmas terület – ezeken elsősorban hosszabb élettartamú fákat ültessünk (például akác helyett tölgyet)! Ha a mezőgazdasági támogatásokat úgy alakítjuk át, hogy az erdőtelepítés jövedelmezőbb legyen, mint más felhasználási módok, akkor a tulajdonosok szívesen telepítenek majd újabb erdőket.

Az érett fák kitermelésének késleltetése érdekében a tulajdonosok kapjanak rendszeres fizetséget az erdők elnyelési szolgáltatásaiért! Ezt az erdő kivágásakor végül vissza kellene fizetni, de így is évtizedeken át rendszeres bevételt hozna az erdő tulajdonosának.

A szén-dioxid-nyelő kapacitások megfelelő mértékű bővítéséhez a legfontosabb eszközünk az erdőterületeink radikális mértékű növelése.

Célkitűzések	2019-es állapot	Minimális cél	Fokozatos cél	Ambiciózus cél
% csökkenés 2030-ig 1990-hez képest	-36%	-45%	-55%	-60%
LULUCF	-5568	-5568	-6000	-6500
Energiatermelés (ETS+ESR)	14 275	10 754	9000	8000
Ipar (ETS+ESR)	12 926	12 926	10 000	8 900
Közlekedés (ESR)	14 702	13 232	12 500	11 700
Épületek, közvetlen tüzelés (ESR)	9893	7893	7000	6500
Mezőgazdaság (ESR)	8687	7818	7000	6800
Hulladék (ESR)	3437	3093	1500	1000
Egyéb	512	512	450	440
Összesen	58 864	50 660	41 450	36 840

1. táblázat: Az egyes célkitűzésekhez tartozó ágazati kibocsátások (millió tonna; becslés)

I 3.3. INTÉZMÉNYI GARANCIÁKAT A 2030-AS KLÍMACÉL ELÉRÉSÉHEZ!

Az új célrendszer meghatározásának csak akkor van értelme, ha **olyan intézményi keretrendszert hozunk létre, amely biztosítja, hogy a célok meg is valósuljanak**, illetve amely garantálhatja az idővel felmerülő szükséges korrekciók rutinszerű végrehajtását.

3.3.1. A KLÍMAPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEK RENDSZERES FELÜLVIZSGÁLATÁT!

A legtöbb európai klímátörvény külön eljárásrendben biztosítja, hogy az elfogadott klímacélokat milyen rendszerességgel és milyen körülmények hatására kell felülvizsgálni. A magyar klímátörvényből azonban ezek az intézményi garanciák hiányoznak, és a törvényerővel nem bíró Nemzeti Energia- és Klímaterv sem tudja betölteni ezt a szerepet.

A magyar klímátörvényben is pontosan és számonkérhető módon szabályozni kell, hogy a magyar Országgyűlésnek a változó körülményekhez való alkalmazkodás, a technológiai fejlődés vagy esetleges újabb EU-s, illetve nemzetközi kötelezettségek hatására milyen időközönként és hogyan kell felülvizsgálnia és szükség esetén módosítania a nemzeti klímacélokat.

3.3.2. KARBONKÖLTSÉGVETÉST!

A magyar klímátörvény csak 2030 és 2050 vonatkozásában határoz meg számszerű kibocsátási célokat. Arról azonban nem esik szó benne, hogy a közbeeső években mennyinek kellene lennie a kibocsátásnak.

Ennél kiszámíthatóbb és átláthatóbb megoldás az évenkénti karbonköltségvetés bevezetése: a céldátumig minden évre meg kell határozni egy kibocsátási mennyiséget, majd évről évre ellenőrizni annak teljesülését. A karbonköltségvetés fő haszna, hogy idejekorán jelzi, ha letérünk a megfelelő csökkentési pályáról, és lehetővé teszi,

hogy időben és hatékonyan reagálni tudjunk a céloktól való eltérésre.

3.3.3. FÜGGETLEN KLÍMATANÁCSOT!

A magyar klímátörvény egyáltalán **nem részletezi a klímacélok elérésével kapcsolatos feladatok intézményi kereteit**, és amikor feladatokat határoz meg, azok kizárólag a kormányra vonatkoznak.

A legtöbb nyugat-európai klímátörvény ezzel szemben 5–15 fős független szakértői szervezetek, úgynevezett klímatanácsok létrehozásáról rendelkezik. Ezek feladata a kibocsátások és az ezek csökkentésére szolgáló intézkedések hatásainak nyomon követése, új intézkedések felvetése, valamint a kormány által javasolt intézkedések véleményezése. A klímatanácsoknak külön titkárságuk, illetve költségvetésük is van, ami lehetővé teszi, hogy tanulmányokat készíttessenek, és kellő szakmai színvonalú jelentéseket irjanak. Fontos továbbá, hogy **önálló jogkörük legyen a véleményük megfogalmazására, illetve adott esetben egyeztetések kezdeményezésére.**

Magyarországon is létre kell hozni a klímacélok teljesülését folyamatosan ellenőrző és támogató, közjogi státussal és érdemi jogkörökkel felruházott, független klímatanácsot!

A karbonköltségvetés fő haszna, hogy idejekorán jelzi, ha letérünk a megfelelő csökkentési pályáról, és lehetővé teszi, hogy időben és hatékonyan reagálni tudjunk a céloktól való eltérésre.

AZ EGYENSÚLY INTÉZET JAVASLATAI

TERÜLET	JAVASLAT
ÚJRATERVEZÉS	<p>Minél előbb válasszunk új, ambiciózusabb és konszenzust élvező 2030-as nemzeti klímacélt!</p> <p>2030-ra -40% helyett -45 és -60% közötti kibocsátáscsökkentési célt!</p>
ENERGIASZEKTOR	<p>2030-ra növeljük 3,5-ről 100 kilowatt/km²-re a magyar szélerőmű-kapacitást!</p>
ÉPÜLETSZEKTOR	<p>Hajtsunk végre mélyfelújítást évente legalább 100 ezer lakáson!</p> <p>2030-ig a meglévő épületállomány 30%-a essen át mélyfelújításon!</p>
KÖZLEKEDÉS	<p>Az EU-n belül támogassuk egy igazságos karbonadó bevezetését!</p> <p>A belvárosi autóhasználat és parkolás ellenősztonzésével csökkentjük a közlekedés kibocsátásait!</p>
HULLADÉK	<p>2030-ra növeljük 55%-ra az újrahasznosítási arányt a települési hulladék kezelésében!</p>

AZ ÚJ MAGYAR 2030-AS KLÍMACÉLRÓL

TERÜLET

JAVASLAT

MEZŐGAZDASÁG

Szüntessük meg a húsmarhatartásra adott állami támogatásokat!

Szigorítsuk a műtrágyahasználatra vonatkozó szabályokat!

SZÉN-DIOXID-NYELŐK

Évente 1 millió tonnával növeljük a szén-dioxid-nyelő kapacitást!

Évente 2,5%-kal növeljük az erdőink területét!

INTÉZMÉNYI GARANCIÁK

A klímapolitikai célkitűzések rendszeres felülvizsgálatát!

Karbonköltségvetést!

Független klímatanácsot a kibocsátáscsökkentés tervezésének szakmai ellenőrzésére és támogatására!

RÓLUNK

Az Egyensúly Intézet jövőorientált szellemi műhely, amely hazánk számára készít jövőképeket, szakmai javaslatokat. Kidolgozni az ország politikai, gazdasági és kulturális jövőképét, szilárd szellemi alapot teremteni a magyarok felemelkedéséhez – a gyorsan változó 21. században az Egyensúly Intézet ezt tekinti egy agytröszt legfontosabb feladatának.

Olyan témákról gondolkodunk, amelyekről kevesebb szó esik a nyilvánosságban, mint kellene. Ilyen téma a robotizáció és az átalakuló munkaerőpiac, levegőnk és folyóvizeink tisztasága, a nemzeti öntudat és a közösségek szerepe egy ország életében, az oktatás jövője, az ország gazdasági kitörési pontjai vagy a megváltozó világrend.

Az Egyensúly Intézet állandó kutatói csapata és tanácsadói testülete közgazdászokból, szociológusokból, politikai elemzőkből, klímaszakértőkből, külpolitikai szakértőkből áll. Sokszínű és magasan képzett, professzionális csapatunk széles körű tapasztalatokkal rendelkezik az akadémiai kutatás és az alkalmazott tudomány területéről egyaránt.

Magyarország jövő időben ▶▶

Egyensúly Intézet



**Egyensúly
Intézet**

Cím: **H-1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 73.**

Telefon: **+36 1 249 5238**

Honlap: **www.eib.hu**

E-mail: **info@eib.hu**

Facebook: **facebook.com/egyensulyintezet**

Twitter: **twitter.com/EIntezet**

Linkedin: **linkedin.com/company/equilibrium-institute1**